

Válka o prodlužování věku odchodu do důchodu

Prezident Pavel se rozhodl vstoupit jako moderátor do politického jednání mezi vládou a opozicí o jedné z nejdůležitějších reforem pro budoucnost České republiky. Toto vlídné gesto, aby bylo dosaženo konsenzu alespoň nad základními obrysy hned na začátku vyjednávání, mělo ale trvat jen pár hodin. Po potvrzeném zápisu a společné tiskové konferenci jsme mohli alespoň na chvíli nabýt dojmu, že čeští politici umějí zakopat válečnou sekeru a bavit se bez postranních zájmů nad důležitými kroky pro občany země. Bohužel – marně. Netrvalo to ani několik hodin a začali se ozývat hlavní představitelé jedné z opozičních stran po vzoru „odvolávám, co jsem sliboval, a slibuji, co jsem odvolal“.

V ten okamžik bylo jasné, že chvilkový soulad mezi oběma stranami byl pouze za zavřenými dveřmi, kdy mohli všichni uvažovat racionálně a přiznat, co si osobně myslí. Když pak ale bývalá ministryně financí opustila hrad, okamžitě na ni dopadla politická realita a nutnost vymezit se za jakékoliv situace proti plánům vlády. Politické preference jsou totiž často důležitější než cokoliv jiného.

Pojďme si ukázat čísla i tři základní skutečnosti a zamyslet se nad tím, zda je nutné s parametrem věku odchodu do důchodu pracovat. Pro uvědomění si situace totiž není třeba žádné jaderné inženýrství, stačí selský rozum.

Český statistický úřad vyhláší tzv. naději dožití. Tento ukazatel vyjadřuje počet let, kterých se průměrně dožije novorozenec za předpokladu zachování úmrtnostní situace z období jejího výpočtu. V roce 2001 měl novorozenec naději dožití 72 let jako muž a 78,5 jako žena, kdežto děti narozené v roce 2022 mají naději dožití o několik let vyšší, konkrétně 76 let muž a 82 let žena. To je poměrně značný rozdíl. Když pak vezmeme v úvahu, že jde medicína stále dopředu a tento věk se bude dále prodlužovat, stojí určitě za zamyslení, zda je celý důchodový systém dlouhodobě udržitelný. Není asi pochyb o tom, že zatímco například v 18. století bylo zázrakem dožít se padesáti let, dnes jsou padesátníci většinou plní sil. Naděje dožití je tedy první fakt.

Fakt druhý: aktuální demografie. K dnešnímu dni je v České republice okolo 2 371 000 starobních důchodců. Pokud bychom počítali i důchody invalidní a pozůstalostní, pak stát vyplácí důchod 2 845 000 důchodců. V roce 2000 bylo

pět ekonomicky aktivních obyvatel (ve věku od 15 do 64 let) na jednoho důchodce, dnes už je to ale jen něco málo nad 3 ekonomicky aktivní na jednoho důchodce. Znamená to tedy, že zhruba tři občané schopni pracovat jsou potřeba na to, aby mohl být vyplacen důchod jednomu důchodci. Přiznejme si také, že průměrný důchod dnes není žádná sláva, a i přesto se systém důchodového pojištění nachází v minusu. Je tak dotován z jiných příjmů státního rozpočtu. Jen za první dva měsíce roku 2024 vybral stát na důchodovém pojištění 105,68 mld. Kč, ale na důchodech vyplatil 121,51 mld. Kč. Alarmující je i to, že v roce 2050 – a to je statisticky jisté a nezvratné – budou pouze dva ekonomicky aktivní na jednoho důchodce. Logicky tak nebude možné zachovat důchody v dnešních cenách při zachování stávajícího odchodového věku do důchodu. Východiska existují jen dvě. Buď budou důchody podstatně nižší, prakticky na úrovni životního minima, možná ještě méně, anebo se prodlouží věk odchodu do důchodu.

Ano, existuje ještě třetí varianta: stát by na důchody vydával ze své kasy ještě více než dnes, a musel by tak omezit například výdaje na zdravotnictví, školství, bezpečnost a jiné. To je ale ve finále možná ještě horší varianta, už dnes stát totiž vydává na všechny důchody 30 % příjmů, v roce 2023 to bylo konkrétně 671,7 miliard korun. Toto ohromné číslo je třetí fakt – a bude hůř.

K prodlužování věku odchodu do důchodu je určitě potřeba přistupovat sociálně, opatrně a s rozumem. Pokud si ale naše budoucí generace chtějí zachovat životní úroveň minimálně takovou, jakou máme dnes, pak je nutné se tímto parametrem racionálně zabývat. Dělat, že to tak není, je stejně tak krátkozraké jako vydělávat stále méně a méně a přitom utrácet více a více s vírou, že se to nějak vyřeší.

Závěrem je ale důležité zmínit – což dokazuje i dění po schůzce na hradě –, že se čeští občané nemohou spolehnout na rozumný přístup všech našich politických zástupců. A i kdyby se nakonec vláda s opozicí dohodla, kdykoliv může přijít někdo jiný, kdo systém obrátí vzhůru nohama. Proto je velmi důležité spolehnout se sám na sebe a spořit s dostatečným předstihem. Jedině tak si totiž člověk opravdu a s jistotou zařídí důstojné stáří.

Tom Kadeřábek
vedoucí produktového oddělení Swiss Life Select

<https://podcasts.apple.com/podcast/id1543717565>

<https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9mZWVkecySidXp6c3Byb3V0LnNvbS8xNDY4NjE1LnJzcuw==>

<https://open.spotify.com/show/3WZqZuLHKdJQRJCdddbC13?si=Ldl0eUIR4-WqD-t0z43iw>

<https://www.swisslifeselect.cz/cs/home/pro-media/financi-kuryr.html>